

Želja se ti je izpolnila

»Ne rini v center, če je že pri vhodu vse zabito,« mi je govorila mama, ko sem bila še otrok.

Toda otroci ...

A sploh kdaj poslušajo starejše in pametnejše?

Če bi jih, ne bi bili otroci.

In čim starejši so, tem hujši so.

Ampak nič jim ne moreš.

Rinejo naprej in si z rokami, nogami, torbicami utirajo pot.

In če se do mestne fontane prebijejo živi in zdravi, isto napako ponovijo še naslednji dan in dan pozneje, vsak dan.

In krivdo valijo na druge.

Na tiste, ki skozi ozko grlo poskušajo zapustiti staro mestno jedro, pa tudi na tiste, ki rinejo vanj, pa še na vse, ki zmedeno hodijo malo naprej, malo nazaj, brezumno išoč napis v roki svojega vodnika. A tudi vodnik je do grla v težavah, kot nor se prebija skozi množico, kot papagaj si v brado ponavlja, zakaj neki kamen stoji prav tam, in ne drugje, koga ali kaj predstavlja zlizan relief na vhodu v Dubrovnik, koliko stopnic je od

vhoda do vrha glavne ulice in zakaj ... Ko pa se vsi ustavijo, ker ni več mogoče ne naprej ne nazaj, se začne prerivati kot poblaznel, v maternem jeziku preklinja vse po vrsti, sovraži poletje, turistične križarke, tujce, vse ... Od A do Ž.

Če se živ in zdrav prebiješ do vrha glavne ulice, ti postane jasno, da si naredil napako, ampak takrat ni več poti nazaj, moraš pojesti, kar si skuhal, ni druge rešitve.

»Sem pa res norec!« si ponavljaš v mislih in naglas. »Mama mi je lepo rekla ...«

Na koncu se izčrpan nasloniš na najbližjo izložbo in čakaš. Niti sam ne veš, kaj.

Gledaš v nebo – sonce pripeka kot za stavo. Ne obstaja niti najmanjša možnost, da bi se utrgal oblak, začel padati dež, turisti bi nase navlekli enake svetlo modre pelerine, pokrili bi se od glave do pet in se v trenutku porazgubili. Gledaš na uro, niti poldne še ni, to bo trajalo še ure in ure, prestopaš se na mestu in se poskušaš primakniti še bliže k steni. 'A mi morajo res prav vsi stopiti na nogo?' si misliš.

Pravzaprav nič ne misliš.

Nič ne slišiš in nič ne vidiš.

Zato prodajalka iz trgovine s spominki, na katere izložbo si naslonjen, potrebuje malo več časa, preden ti pojasni:

»Lepo vas prosim, *signorina* ...«

'Katera *signorina*?' razmišljaš in zmedeno gledaš okrog sebe.

»Lepo vas prosim ...«

»Mene?« začudeno kažeš z roko nase.

»Ja, vas!«

»Kaj me prosite, prosim?«

»Da se malo umaknete iz izložbe, prosim.«

»Da se umaknem? Kam?«

»Malo naprej.«

»Naprej? Kam?«

»Vseeno kam, samo umakni se!« zdaj tudi ona že izgublja živce.

»Nimam kam!«

»Potem pa pridi lepo noter.«

»V trgovino? Kaj vam pa je?«

»Kaj je tebi? Že petnajst minut stojiš pred mojo izložbo!«

»In?«

»Zakrivaš jo.«

»Koga?«

»Izložbo! Izložbo! Nihče nič ne vidi skozi tebe!«

»A ja!« se ti počasi zasvita. Zakrivaš pogled morju turistov, ki bi, če te ne bi bilo tam, navalili na lutke, majice, zastavice, kape, vazice – vse *Made in China* ... Kitajska je namreč daleč, pa če že imaš to srečo, da lahko tudi tukaj nabaviš kaj edinstvenega z Vzhoda – zakaj pa ne.

»Saj že grem,« rečeš. S težavo se prebiješ do edinega prostega stola pred mestno kavarno, in še preden se usedeš, te natakar izjemno ljubeznivo po angleško vpraša, kaj želiš.

»Kozarec vode,« odgovoriš po hrvaško, zaradi česar natakarejev obraz dobi izraz otroka, ki so mu vzeli igračo. Po angleško te nekam pošlje, ker če te ne bi bilo, bi se mu zdaj prav na ta stol usedel eden od milijonarjev, ki se vlečejo za vodnikom po glavni ulici in samo čakajo, kdaj se bodo lahko neopazno ločili od skupine in naročili šampanjec.

Ampak če se ti uspe sprostiti in si množico malo natančneje ogledati, lahko opaziš, da obstajajo tudi turisti, ki jih res vse zanima.

Z lahkoto jih prepoznaš, saj se vsakič, ko vodnik pove, da je glavna ulica pravzaprav na hitro zasuta morska ožina, povzpnejo na prste, stopajo kot po jajcih in s pogledom panično iščejo kakšen kos trdnejših tal.

Ko je mimo poldne, naročiš še mali *macchiato*, da natakarja spraviš v dobro voljo, ker tudi on cele dneve gara kot pes. In še naprej čakaš.

Dolžina čakanja je premo sorazmerna s številom turističnih križark v mestu.

Domov prideš sredi popoldneva, prepoten, pregret, izčrpan, jezen nase in na ves svet.

Zadeva se seveda ponavlja iz dneva v dan. Celo poletje.

Ker si rinil v center.

Ampak kako ne bi šel v center, če je vsa družba tam. Le da jih v množici ne moreš niti zagledati niti srečati. Ne pomaga niti mobilni telefon. Niti ti nikogar ne slišiš niti tebe nihče ne sliši.

Zato ga niti ne jemlješ iz torbice.

Ko prideš domov, vidiš na desetine neodgovorjenih klicev in sporočil. Vsem sporočiš, da si obtičal v gneči, in potem dobiš na desetine istih odgovorov:

»Hvala enako.«

* * *

Po nekem podobnem jutru, ko v centru nisem srečala nobenega znanca, ko se mi ni uspelo prebiti ne do tržnice ne do knjižnice, čeprav sem si res želela kakšnega lahkotnega branja, me je pred hišo pričakala mama in vsa žareča rekla:

»Želja se ti je izpolnila!«

»Želja se mi je izpolnila?«

»Mhm.«

»Imam na stotine želja.«

»Samo ena.«

»Že vem. Samo ena turistična križarka na dan?«

»Saj nisi resna! Malo prej sem po radiu slišala, da jih bo jutri v Dubrovniku pet. Prosijo nas celo, naj ne hodimo ven, če res ni nujno. Si lahko misliš! Niti v mesto ne moreš brez resnega razloga.«

»Nič novega. Jutri ne grem od doma in pika.«

»Želja? Še ne veš?«

»Ne vem. Povej.«

»Ugani.«

»Vroče je. Spusti me v hišo.«

»Se res ne moreš spomniti? Pa nič. Greva jest.«

Pri kosilu sem bila precej zgovorna, kar sicer ni v moji navadi, mama pa je nalašč molčala, kar sicer ni v njeni navadi, toda tista, ki bi prva popustila, bi pospravljala kuhinjo; to je bilo nenapisano pravilo hiše. Najpogosteje je izgubljala mama, in to namerno, da bi mi prihranila delo. Občasno pa le ni hotela popustiti, da bi me naučila tudi izgubljati.

Pripovedovala sem ji, da je v mestu cel cirkus, ne moreš ne naprej ne nazaj, povsod si komu v napoto. Nikogar iz naše družbe nisem srečala, čeprav so bili vsi tam in smo iskali drug drugega, mobitela v tistem trušču sploh nisem slišala, tri ure sem porabila, da sem prehodila dvesto metrov, domov sem prišla na smrt utrujena ...

»Ves čas ti lepo govorim, da ne rini v center, ampak pojdi okrog,« je rekla mrtvo hladno, vstala in začela pospravljati mizo.

'No, bomo videli, katera bo prva popustila,' sem pomislila in se odvlekla v sobo.

* * *

Ne vem, koliko je bila ura, ko me je prebudil kraval. Prepoznala sem glasove najbližjih sosedov in mamin glas:

»Navdušena bo, boste videli.«

»Malo me je strah,« je bil skeptičen sosed. »Sploh veš, v kakšnem stanju je vse tam pri vas?«

»Vem, mislim, ne vem ...« je zmedeno odgovorila mama.

»Saj so mladi, se bodo že znašli,« je menila teta Katica, sosedova žena.

»Se pravi, pride čez dva dni?« je vprašala mama.

»Ja, pojutrišnjem.«

»Ostane osem dni?«

»Ja, ta ladja pripluje v Dubrovnik vsakih osem dni.«

»Dobro, osem dni ni preveč, bodo že zdržali. In kaj pravi Marina?«

»Marina je vsa iz sebe. Vse ima že spakirano,« se je smejala teta Katica. »Ampak ne more brez Ivane.«

»Razumem, potrebuje nekoga, ki dobro govori angleško.«

»Tako je. Veš, on ne zna niti besedice hrvaško.«

»Ojoj, prav on nam še manjka! Pa prav zdaj!« je potarnal sosed.

»Daj no utihni! Sram naj te bo! Tvoj sorodnik prihaja iz Amerike, ti pa godrnjaš.«

»Ne godrnjam. Vesel sem, da prihaja. Ampak prav v tem letnem času ...«

»Mali pride, kadar lahko. Ne pa, kadar se tebi zahoče.«

»Že dobro, draga, že dobro ...« je odnehal sosed. »Prav imaš.«

Mama se je glasno zasmejala, kajti naš sosed Matko je ta »Že dobro, draga, prav imaš.« vedno pripomnil z ironijo in

vedno z istim namenom – da bi teti Katici dvignil pritisk.

»Kako si drzneš!« je zdaj zavpila nanj. »Enkrat na sto let nas pride nekdo obiskat, ti pa nergaš! 'Pa prav zdaj, sredi poletja,' ga je oponašala, 'ko imam največ dela, ko sem cele dneve v hotelu, ko bla bla bla ...' Jaz se pa prav veselim! Delo me bo že počakalo.«

»Ja, to pa zagotovo! Vse vas bo počakalo. Prav vseeno vam je!«

»Seveda, dragi,« je rekla teta Katica, zdaj že boljše volje. »Ti pa misliš na vse. Če ne bi bilo tebe, bi bilo že zdavnaj po nas.«

»Jaz raje grem,« se je stric Matko poslovil od mame in se pobral s terase.

»Od hudiča je!« se je smejala mama. »Vsaka malenkost ga spravi iz tira!«

»Njega pa res nič ne spravi iz tira!«

»Ampak da bi ti videla mojo Ivano – celo popoldne spi,« se je zdaj mama potožila teti Katici.

»Naj spi. Vsi naj spijo, dokler še lahko. Danes mladim ni lahko. Pusti jo.«

»Saj jo pustim. Imaš prav, ja – naj spi, dokler še lahko,« se je takoj strinjala mama.

Na pamet sem že znala pogovor, ki je sledil: zdaj bo teta Katica rekla, da so danes težki časi, za mlade in stare, da moraš garati od jutra do večera, da obdržiš službo, pa kljub temu nikoli ne veš ..., da se ona in njen Matko v tistem hotelu dobesedno izčrpavata, k sreči je on šef recepcije, potrebujejo ga, pa ga prenašajo, ona se zaradi tega počuti varneje ...

Mama se bo strinjala in ironično pripomnila, da je od vsega na svetu najbolje biti učiteljica: delaš od osmih do enajstih, vsako soboto in nedeljo imaš zase, služba je varna, imaš krompirjeve, zimske, prvomajske, poletne počitnice, ne veš, kaj bi s toliko prostega časa, in da preženeš dolgčas ter zraven še mastno zaslužiš, lahko gladko oddelaš tudi kakih deset privatnih inštrukcij na dan ...

Da bi prekinila vsakodnevno tarnanje, sem z glasnim zehanjem prišla iz hiše.

»No, bravo, Ivana! Prav o tebi govoriva,« me je pozdravila teta Katica.

»O! A je kaj kave?« sem brezvoljno vprašala.

»Pozno je za kavo,« je rekla mama.

»Res je,« sem ji takoj pritrdila.

»No, vidiš! Kdo bi jim lahko ustregel?« se je mama takoj spet potožila teti Katici. »Zdaj bi kavo, zdaj je ne bi.«

»A je Marina doma? Danes se v mestu nisva videli.«

»Je rekla, da je bila gneča, ja, doma je in te čaka.«

»Že hitim,« sem rekla in odhitela.

* * *

»A veš?« je kar žarela Marina.

»Ne vem.«

»Kako ne veš?«

»Ne vem.«

»Ti niso povedali?«

»Česa?«

»Greva na Mljet!«

»Na Mlje-e-et?« sem od sreče in presenečenja komaj spregovorila.

»Na Mljet! A lahko verjameš?«

»Ne.«

»Tudi jaz še nisem prišla k sebi. Ampak kaže ... Daj, usedi se. Ti res niso povedali? Imava dva dneva.«

»Na otok greva za dva dneva?«

»Ne! Greva pojutrišnjem, za osem dni.«

»A ja!«

»A ti mene za...?«

»Nekdo prihaja k vam, ne? Malo prej sem slišala del pogovora na terasi, ampak nisem ...«

»Prihaja Nick.«

»Kdo?«

»Moj sorodnik.«

»Je to tisti mali iz cirkusa? Cirkusant!« sem se spomnila.

»Ha ha ha! To je ta, ja. Zdaj si me spomnila. Sem že čisto pozabila na to fotko. Čakaj, zdaj jo grem iskat!«

»Daj, pomiri se. Kdo prihaja? Kdaj prihaja? Zakaj prihaja?«

»Prihaja Nick. Zdaj je na križarjenju po Sredozemlju, sem pride pojutrišnjem zjutraj, ostane osem dni, želi si videti Mljet, po-

tem pa se spet vkrcna na ladjo in iz Grčije leti domov, v Ameriko.«

»Kje pa je našel ravno Grčijo?«

»Pusti Grčijo! Če nisi razumela: jaz, ti in Nick gremo za nekaj dni na otok. Pokazati mu morava vse, kar se tam da pokazati, med drugim tudi hišo, v kateri se je rodil njegov praded, se dobro zabavati in ga čez štiri ali pet dni, ko se njegova ladja vrne, živega in zdravega pripeljati nazaj. Si zdaj razumela?«

»Sem. Ti kuhaš, preeš, pometaš, jaz govorim angleško.«

»Kuhati ne znam, pometala in prala ne bom, vse torej prepuščam tebi.«

»Prav. Kdo pa se je spomnil name?«

»Jaz.«

»In moja mama je bila takoj za to?«

»Eh, to je pa druga zgodba.«

»Kar začni. Vse me zanima.«

»Predvčerajšnjim zjutraj je klical Nickov oče iz Kalifornije in rekel, da je mali na križarjenju po Sredozemlju, ki so mu ga podarili za diplomu iz marketinga na neki kalifornijski univerzi, da je navdušen nad Evropo, bolj kot karkoli pa si želi videti otok, s katerega je njegov prapra-, ne vem točno, prapraded ali praded ali kdorkoli že odšel s trebuhom za kruhom. Izkazalo se je, da bi bilo to celo mogoče, saj ladja pride v Dubrovnik vsakih osem dni, lahko se izkrcaš, potem pa spet vkrciš in greš naprej ... Potem je moja mama v paniki poklicala tvojo mamo, kajti moja dva se zdaj ne moreta niti ganiti iz hotela. Po dolgotrajnem razglabljanju sta

se strinjali, da bi bilo najbolje, da Nicka na otok peljeva midve.«

»Tam nisem bila že leta. Mislim, da mamina stara hiša sploh ni vseljiva. Že leta jo prosim, da bi šli tja, a brez uspeha. Vsako poletje mi najde delo, še preden se vrnem iz Zagreba, letos pa me priganja, naj se učim za zadnji izpit. Res sem presenečena, da se je s tem strinjala.«

»Stanovali bomo pri meni. Oče je bil pred časom tam in je nekaj popravljajl.«

»Aha! Jasno, jasno.«

»Kaj je jasno?«

»Stanovanje imamo. Saj poznaš mojo mamo, ves čas mi je za petami. Če ne bi bilo tvojih dveh, mi ne bi pustila niti, da grem študirat v Zagreb. Kot da sem dojenček! Se pravi, da jo je tvoja mama pregovorila?«

»Ni bilo težko. Rekla je, da boš zagotovo vesela. Pomirjena je, ker grem tudi jaz ...«

»Sem ti rekla! Pomirjena je, ker greš tudi ti! Če naredim kaj neumnega, bo ona kriva, da veš!«

»Daj, no, ne utrujaj! Študiraš v Zagrebu, tukaj si samo poleti, pa se še pritožuješ. Jaz bi ti dala svojo mamo. Pa še očeta. Saj sploh ne vem, kako zdržim!«

»No, zdaj grem domov povedat, da ne morem na otok. Da slišim, kaj bo rekla.«

»Ha ha! Ne bo ti verjela. Mimogrede, veš, tudi tvoj kovček je že pripravljen.«

»Zato pa danes nisem mogla najti ne kopalk, ne japonk, ne brisače za na plažo!«

»Greva zvečer v mesto?«

»Greva. Danes, jutri in pojutrišnjem. Nikakor ne mislim čepeti doma in dva dni poslušati napotke. Nekaj si izmisli in okrog devetih pridi pome.«

* * *

»Ti je Marina vse povedala?« me je pričakala mama.

»Vse.«

»Pazi nase, prosim. Ne hodite predaleč od vasi, na otoku so kače, ne vstopajte v našo hišo, ker lahko streha pade na vas, kopajte se samo na plaži, na odprtem je nevarno, vozite previdno, cesta je tam zelo ozka, oblačite majice z dolgimi rokavi, da vas sonce ne opeče, vsakogar lepo pozdravite, ne preskakujte obrokov ...«

»Ne morem si vsega zapomniti. Napiši mi, prosim, navodila. Ali pa pojdi z nami. Da bomo varni.«

»Ne morem. Nihče ne more tja. Hiša razpada.«

»Kako veš?«

»Vem, že leta ni nihče odprl vrat.«

»Seveda ni, če pa celo poletje visimo tukaj!«

»Ne gre drugače. Najprej bi morali vsaj najnujnejše popraviti, a ne moremo, dokler ti ne končaš faksa.«

»Samo en izpit še imam. To bo hitro.«

»Mogoče ti lahko Nick kaj pomaga pri izpitu. Izobražen je.«

»Jasno, ne skrbi, vseh osem dni se bova pogovarjala samo o angleški književnosti.«

»Je že v redu ... Zakaj se takoj jeziš?«

K sreči je potrkala Marina. V roki je držala fotografijo.

»Na, poglej,« mi jo je dala.

»Je na sliki Nick?« je hitro vprašala mama.

Marina ji je pokazala fotografijo in razložila, da sva midve, ko sva bili še majhni, grozno zavidali temu Američanu. Nick, fantič, star kakšnih deset do dvanajst let, se nama je smejal z vrtiljaka, videti je bilo konjičke, tobogane, naju pa je razganjalo od zavisti, ker v Dubrovniku vrtiljakov, toboganov in konjičkov ni bilo. Ubogega Nicka sva iz silne jeze in zavisti poimenovali Cirkusant.

»Me prav zanima, ali ga bomo prepoznali,« je rekla Marina.

»Zdaj jih ima šestindvajset.«

»Joj, kako čas beži!« je zastokala mama.

»Res je, čas beži. Je že pol desetih. Greva?« sem priganjala Marino.

»Ne ostanita predolgo!« je za nama zavpila mama.

* * *

Večeri so v Dubrovniku mirnejši kot dnevi. Z lahkoto se sprehajaš po glavni ulici, se nasloniš na izložbo, poseliš v kavarni. Tako sva hitro našli Gorana, Maria, Ano, Nikolino ...

Navdušeno sva jim pripovedovali, kam greva, vsi so rekli, da bi šli najraje z nama, da imajo dovolj mesta in gneče, ampak ne morejo, ker vsi opravljajo neka honorarna sezonska dela.

»Ampak jaz bom pobegnul. Vsaj za en dan,« je na Marinino navdušenje izjavil Goran.

»Ampak boš moral spati s Cirkusantom,« sem ga poskušala razdražiti.

»Spim lahko tudi pred hišo. Saj je poletje.«

»Kako torej, vidva?« je Nikolina nagovorila Marino in Gorana. »Kdaj bosta končno začela hoditi?«

»Kaj te je pa nocoj tako znerviralo?« sem zdaj jaz vprašala Nikolino.

»Kot vsak večer me je okrog osmih poklical tale,« je pokazala na Gorana, »in me vprašal, ali imam kakšne načrte.«

»Napreduješ!« se mu je smejal Mario. »Tako naravnost?«

»Nehajta!« je zavpila Marina. »Na živce mi gresta, pa še čisto brez domišljije sta. Že vnaprej vem, kaj bo kdo od vaju rekel.«

»Kaj bo zdaj rekel Goran?« jo je hitro ustavil Mario.

»Nisem mislila Gorana!« se je zdaj branila Marina, mi pa smo prasnili v smeh.

Vsi smo vedeli, da Goran nori za Marino, da se vrti okoli nas, ker se družimo z njo. Izmišljali smo si načine, kako bi ju združili, ker smo vedeli, da tudi Marina ni ravnodušna do njega.

Ampak bolj ko smo se trudili, težje je bilo.

»Skratka,« je zaključila Nikolina, »če se na tem vašem otoku nič ne zgodi, jaz odstopim.«

»Lahko noč vsem!« se je razjezila Marina, vstala in me za roko povlekla za seboj.

»Misliš, da je Goran mislil resno?« sem jo vprašala.

»Da pride k nama? Ha ha! Ta si mi ne upa niti telefonirati!«

»Mogoče si pa ti kriva?«

»A za vse sem kriva jaz? Okej, kaj me briga! Lepo naj mi pove, kar mi želi povedati, ali pa nič. Ne morem več tako naprej. Vsak dan je isto. Družba se zbere in se zabava na moj račun.«

»Nekaterih stvari ni lahko povedati, veš.«

»Potem naj mi pa pošlje sporočilo, če je tako lažje.«

Nehala sem govoriti o Goranu. To temo sva obdelali že nešteto krat, ponavljajoč vedno isto.

Toda ko sem prišla domov, se nisem mogla premagati, da ne bi Goranu poslala sporočila:

Nekaterih stvari ni lahko povedati. Marina bi bila zelo vesela, če bi ji poslal kakšno sladko sporočilo.

* * *

»To mi boš plačala!« me je sredi noči zbudila Marina. »Vem, da je bila to tvoja ideja.«

»Aaah! Zbudila si me.«

»Pa kaj! Ti si rekla Goranu, naj mi napiše sporočilo.«

»Mislila sem ... oziroma ... rekla si, da bi ti lahko poslal vsaj sporočilo.«

»Ja! Pa še povedala si mu, kaj naj napiše!«

»Nisem.«

»Si. Poslušaj: *Ivana pravi, da so ti vseč sladka sporočila.*

Odgovorila sem mu: *So. On pa je napisal: *Torta, čokolada, piškoti, bomboni ...**«

Od smeha sem komaj spregovorila:

»In kaj si mu odgovorila?«

»*Sladkor v krvi.*«

»Ha ha ha! In?«

»On pa meni mrtvo hladno: *Potem pa med.*«

»Ha ha! Vidiš, kako je duhovit. Duhoviti ljudje so pametni, veš.«

»Me nič ne briga! Kaj naj zdaj?«

»Kaj bi zdaj?«

»Kaj naj napišem?«

»Ha ha ha! A zaradi tega si me zbudila? Lahko noč!«

»Spet bom poklicala, če prekineš! Kaj naj napišem?«

»Potem pa med ...,« sem glasno ponovila, da bi se spomnila česa primernega.

»*Potem pa med!* Jasno! Bravo! Ti si pa res prava prijateljica! Hvala!« je zadovoljno rekla in prekinila.

